

หนังสือเลขที่ 0201/2022

26 มกราคม 2565

เรื่อง ข้อยกเว้นและข้อเสนอต่อแนวทางการจ้างแรงงานต่างด้าวในสถานการณ์โควิด

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

นับตั้งแต่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อการทำงานข้ามชาติค่อนข้างมาก ตั้งแต่ผลกระทบจากมาตรการการควบคุมโรคที่มีการปิดการดำเนินการกิจการบางส่วนเป็นการชั่วคราวตั้งแต่ปี 2563 ซึ่งส่งผลให้แรงงานข้ามชาติจำนวนมากไม่มีงานทำ ขาดรายได้ และทำให้เกิดการหมุนเวียนแรงงานข้ามชาติเพิ่มมากขึ้น การปิดชายแดนที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการนำเข้า หรือเดินทางเข้าออกของแรงงานข้ามชาติได้ซึ่งมีผลกระทบทั้งต่อการจัดการความต้องการแรงงานข้ามชาติ และการจัดทำเอกสารประจำตัวของแรงงานข้ามชาติในกรณีที่เอกสารประจำตัวกำลังจะหมดอายุ ทั้งในเรื่องการพบแรงงานข้ามชาติติดเชื้อและเป็นผู้ป่วยโรคไวรัสโควิด-19 เพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ต้นปี 2564 เป็นต้นมา ส่งผลให้มีผลกระทบต่อการทำงานและการจ้างงานแรงงานข้ามชาติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้รัฐบาลมีมาตรการผ่อนผันการดำเนินการต่าง ๆ ในการต่อใบอนุญาตทำงานและการเปิดจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติเป็นระยะ

อย่างไรก็ตามจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 อย่างต่อเนื่องตลอดปี 2564 ทำให้ปัญหาการบริหารจัดการยังเกิดผลกระทบต่อเนื่อง ยังพบว่ามีประเด็นปัญหา ดังนี้

1. นายจ้างและแรงงานต่างด้าวที่ได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 29 ธันวาคม 2563 แต่ไม่สามารถตรวจหาเชื้อโควิดและตรวจโรคได้ทันตามแนวทางตามมติคณะรัฐมนตรี เนื่องจากสถานพยาบาลไม่เปิดดำเนินการตรวจให้แก่แรงงานต่างด้าวเนื่องจากผลกระทบของการระบาดของโรคโควิด-19 อาจจะทำให้กลายเป็นผู้ที่จ้างคนต่างด้าวอย่างไม่ถูกต้อง ซึ่งคาดการณ์ว่ามีมากถึง 80,000 คน
2. แรงงานข้ามชาติกลุ่มนำเข้ามาตามระบบ MoU ที่ใบอนุญาตทำงานครบ 4 ปีตั้งแต่ 1 มกราคม 2565 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นกลุ่มที่อยู่นอกเหนือการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2563 จึงไม่สามารถดำเนินการต่อใบอนุญาตทำงานในประเทศต่อได้ต้องเดินทางกลับประเทศต้นทาง และนำเข้ามาใหม่ แต่สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 และการดำเนินการนำเข้าตาม MoU ในปัจจุบันยังไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่ ทำให้แรงงานกลุ่มดังกล่าวยังไม่มีแนวทางการดำเนินการและกลายเป็นแรงงานผิดกฎหมาย

3. ความต้องการจ้างแรงงานข้ามชาติในปัจจุบันประมาณการณ์ว่ามีมากกว่า 1,000,000 คน แต่กระบวนการในการนำเข้าแรงงาน MoU เข้ามาทำงานยังเป็นไปได้ล่าช้า และมีขั้นตอน รวมถึงค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นอาจจะไม่สอดคล้องต่อการจัดการความต้องการแรงงานในประเทศ
4. การดำเนินการจัดทำเอกสารแทนหนังสือเดินทางของแรงงานข้ามชาติในปัจจุบัน แม้ประเทศต้นทาง เช่น ประเทศพม่าจะได้เข้ามาดำเนินการจัดตั้งศูนย์ดำเนินการออกเอกสารประจำตัว แต่ยังพบปัญหาในเรื่องการเดินทางไปดำเนินการในบางพื้นที่ที่ยังมีมาตรการห้ามไม่ให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติ ทำให้ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ขณะเดียวกันยังพบปัญหาเรื่องการไม่มีมาตรการกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นค่าตรวจโควิด ซึ่งยังมีค่าใช้จ่ายที่สูง และค่าบริการดำเนินการที่ไม่มีการกำหนดค่าบริการที่เรียกเก็บได้ รวมทั้งยังไม่มีมาตรการการดำเนินการของเอกสารรับรองตัวบุคคล (CI) ให้แก่แรงงานข้ามชาติจากพม่าที่ไม่เคยมีเอกสารรับรองตัวบุคคลมาก่อน ทำให้ยังมีแรงงานบางส่วนที่ไม่สามารถจัดทำเอกสารประจำตัวได้

เพื่อให้เกิดการดำเนินการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับความต้องการแรงงานของภาคธุรกิจและผู้ประกอบของไทย นโยบายการจัดการแรงงานข้ามชาติ ควรวางอยู่บนหลักการป้องกันไม่ให้แรงงานข้ามชาติที่ทำงานอยู่ในปัจจุบันหลุดจากระบบการจ้างงาน นำแรงงานข้ามชาติที่อยู่นอกระบบการจ้างงานเข้าสู่ระบบอย่างถูกต้อง และทำให้เกิดการนำเข้าแรงงานอย่างเป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีข้อเสนอ ดังนี้

1. กระทรวงแรงงานควรขยายระยะเวลาในการตรวจหาเชื้อโควิด 19 และตรวจโรคต้องห้ามร้ายแรงออกไปจนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2565 หรือตามสถานการณ์การระบาดของโรคโควิดที่เกิดขึ้นและความพร้อมของสถานพยาบาลที่รับตรวจโรคให้แก่แรงงานข้ามชาติ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการนำเข้าแรงงานข้ามชาติที่ได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว หลุดจากระบบและกลายเป็นแรงงานผิดกฎหมาย
2. กระทรวงแรงงานควรกำหนดนโยบายเปิดให้แรงงานข้ามชาติที่นำเข้าตามระบบ MoU ซึ่งทำงานครบ 4 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม -30 มิถุนายน 2565 สามารถยื่นขอต่อใบอนุญาตทำงานและต่อวีซ่าในประเทศไทยได้เป็นการชั่วคราวอย่างน้อย 2 ปี เนื่องจากยังไม่สามารถนำเข้าแรงงานตาม MoU ได้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการชะงักกันในการจ้างงานและการผลิต
3. ดำเนินการเจรจากับประเทศต้นทางในการอำนวยความสะดวกในการจัดทำเอกสารหนังสือเดินทางหรือเอกสารแทนหนังสือเดินทางในประเทศไทย โดยครอบคลุมทั้งคนที่เอกสารหมดอายุ และยังไม่มีการออกเอกสารหนังสือเดินทาง
- 4.หารือกับศบค. เรื่องการกำหนดมาตรการผ่อนคลายการเดินทางข้ามพื้นที่จังหวัดของแรงงานข้ามชาติ โดยเปลี่ยนการกำหนดมาตรการและแนวปฏิบัติในการเดินทางข้ามจังหวัดของแรงงานข้ามชาติแทน ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดทำเอกสารหนังสือเดินทาง และความจำเป็นในการจ้างงานแรงงานข้ามชาติ และป้องกันการหลุดออกนอกระบบสำหรับแรงงานข้ามชาติที่มีความจำเป็นในการเดินทางข้ามจังหวัด
5. กระทรวงแรงงานควรพิจารณามาตรการควบคุมการดำเนินการในเรื่องการจัดเก็บค่าบริการของบริษัทนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้าง ที่รับผิดชอบดำเนินการจัดทำเอกสารหนังสือเดินทางหรือเอกสารแทน

หนังสือเดินทางในเรื่องค่าบริการ โดยนำเอาแนวทางมาตรา 42 ของพรก.การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับค่าบริการของบริษัทนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้าง มาบังคับใช้โดยอนุโลม หรือกำหนดมาตรฐานเทียบเคียงกัน ในกรณีที่มีการใช้บริการดำเนินการจากบริษัทจัดหางานหรือบริษัทนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในการดำเนินการจัดทำเอกสารประจำตัวหรือกระบวนการในการขออนุญาตทำงาน เพื่อป้องกันมิให้มีการเรียกเก็บค่าบริการที่สูงเกิน จนกลายเป็นภาระทางการเงินและภาระหนี้สินแก่แรงงานข้ามชาติ และควรควบคุมให้ดำเนินการได้เฉพาะบริษัทนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างที่จดทะเบียนกับกรมการจัดหางานแล้วเท่านั้น

6. กระทรวงแรงงานควรพิจารณาทบทวนแนวทางในการนำเข้าแรงงานข้ามชาติตามระบบ MoU โดยให้มีการลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายเพื่อกระตุ้นให้เกิดการนำเข้าแรงงานตาม MoU ดำเนินการหารือกับประเทศต้นทางในการลดขั้นตอนการดำเนินการบางส่วนที่จะทำให้เกิดความล่าช้าของการนำเข้า และความเสี่ยงต่อการระบาดของโรค เช่น การอนุญาตให้นายจ้างสามารถคัดเลือกและจัดทำสัญญาจ้างกับแรงงานข้ามชาติต่อหน้าเจ้าหน้าที่รัฐผ่านช่องทางออนไลน์ได้ เป็นต้น รวมทั้งพิจารณาถึงทางเลือกในการกักตัวอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการกักตัวที่ชายแดนภายใต้มาตรการควบคุมโรคอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความสะดวกในการนำเข้าแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานในภาคการผลิตมากขึ้น และพิจารณาลดค่าธรรมเนียมค่าใช้จ่ายบางส่วนเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายทั้งของนายจ้างและแรงงานข้ามชาติให้มากขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอดิศร เกิดมงคล)

ผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรด้านประชากรข้ามชาติ

สอบถามเพิ่มเติมได้ที่

เครือข่ายองค์กรด้านประชากรข้ามชาติ Contact@mwgthailand.org หรือโทรศัพท์ 091 838 6265